burials with few grave goods. In 2011, a total of about 350 m² of undisturbed ground was excavated at a bend being constructed in J. Basanavičiaus Street and 45 inhumations from the second half of the 16th – late 18th century were discovered. The individuals had been buried in an extended supine position at a depth of 60–150 cm from the ground's surface in one – three horizons, frequently in family plots, which contained 2–4 individuals (Fig. 2). The majority had been buried with their heads to the W, but in the earlier burials to the N. Some had been buried in coffins, from which the iron nails have survived. Few grave goods were found: bronze crosses, band and signet rings, small round brooches, crotal-shaped buttons, small metal plates, coins, iron knives, buckles, indeterminate artefacts, a wallet fitting (Fig. 3), and a piece of amber. The collected material allows the assertion to be made that Kretinga old cemetery existed here.

Birutė Lisauskaitė

Maišiagalos senkapis

2011 m. įvadų ir magistralinių tinklų vietose Maišiagalos miestelyje (Vilniaus r.), Vilniaus ir Šv. Antano gatvėse vykdyti žvalgomieji tyrimai. Šios gatvės įeina į Maišiagalos piliakalnio su gyvenviete (UK 24178) ir Maišiagalos buvusios dvaro sodybos fragmentų (UK 900) vizualinės apsaugos pozonį. Jose iškasti 36 skirtingo dydžio šurfai, kurių bendras plotas buvo 129 m², ir ištirtas vienas 21 m² dydžio tyrimų plotas.

KPD Vertinimo tarybai 2010 m. gruodžio 7 d. nusprendus nesuteikti valstybės apsaugos šių gatvių akmenų grindiniams, kas būtų apsaugoję bent menką dalį senojo Maišiagalos miesto urbanistinio ir archeologinio paveldo, joje toliau buvo vykdomas vandentvarkos projektas. Įvertinus 2010 m. archeologinių tyrimų rezultatus, statybos generalinio rangovo YIT „Kausta" geranoriška iniciatyva buvo pakoreguotas techninis projektas Vilniaus gatvės dalyje nuo sankryžos su Kiemelių gatve iki tilto per Dūkštos upę ir šioje gatvės dalyje įvadai nuo magistralinių tinklų buvo įrengiami uždaru būdu. Tam gatvės pakraščiuose prieduobėms buvo iškasti šurfai. Šv. Antano gatvėje įvadai buvo įrengiami atviru būdu ir didelėje gatvės dalyje XVIII–XIX a. akmenų grindiniai sunaikinti.

Neabejotinai Šv. Antano gatvė yra seniausia Maišiagalos miestelyje. Ji greičiausiai atsirado kartu su pirmosiomis miestiečių sodybomis ir buvo pagrindinė gatvė iki įrengiant Vilniaus gatvės trasą. Pirmiausia buvo apgyvendinta jos PR dalis – nuo Dūkštos upelės iki sankryžos su Trumpąja gatve. Šioje dalyje tirti šurfai 5–18, kuriuose rasta XVI a. pabaigos – XIX a. radinių. Šv. Antano gatvės trasa yra išlikusi, išskyrus jos PR galą. Pirmame jos raidos etape ji buvo tiesi bei priderinta prie reljefo. Jos senosios trasos grindinio liekanos rastos šurfe 17, kastame Vilniaus g. 24 sklype (1 pav.).

Atsiradus Vilniaus gatvei, ši Šv. Antano gatvės atkarpa, ėjusi iki Dūkštos upės, buvo panaikinta ir dar iki Dūkštos upės pakrantės sujungta su Vilniaus gatve, užpylus nuokalnės apačioje šlapią daubą. Tokiu būdu Šv. Antano gatvė neteko reikšmės ir liko šalutine miestelio gatve. Tai, kad ji yra buvusi pagrindine miestelio gatve iki pat XVIII a. pabaigos ar net XIX a. pradžios, patvirtina ir tas faktas, kad dabartinės Vilniaus gatvės trasoje, prieš dabartinės Maišiagalos bažnyčios šventorių iki

XVIII a. buvo gyvenama. Tai patvirtina joje aptiktas 40 cm storio kultūrinis sluoksnis su XVII–XVIII a. buitinės keramikos šukėmis. Prieš šią teritoriją užstatant miestelio sodybomis, čia buvo senosios Maišiagalos miestelio kapinės. Tyrimų metu plote 1 ir šurfe 32 buvo rastas 21 palaidojimas. Pavieniai žmonių kaulai iš suardytų kapų buvo rasti jau 65 cm gylyje nuo dabartinio asfaltuotos gatvės paviršiaus.

Tyrimų metu visiškai atkasta 19 kapų (2 pav.). Iš 19 preparuotų kapų du buvo vaikų arba mažamečių paauglių. Mirusieji laidoti aukštielninki, ištiestoje padėtyje, galvomis į PV (195–250° kryptimi) (3 pav.). Rankos daugiausia buvo sulenktos per alkūnes ir padėtos ant dubens arba ant juosmens. Vienintelis kapas 19 buvo su gausesnėmis įkapėmis. Jame rastas stipriai korodaveęs geležinis stilius su vario liekanomis, neaiškios organinės medžiagos kapšelio, puošto vario lydinio skardos tūtelėmis, liekanos ir vario lydinio juostinis žiedas su 3 ranteliais. Tokie radiniai yra datuojami XV–XVI a. III ketvirčiu. Kape 10 po mirusiojo kairiąja mentimi buvo rastas Žygimanto Augusto sidabrinis dvidenaris (1566–1570 m.). Be to, tyrimų metu įvairiose vietose buvo rasta pora daiktų iš suardytų kapų. Tai geležinė apskrita sagtis ir vario lydinio juostinis žiedas su ranteliais. Vietinių gyventojų pasakojimu, žmonių kaulų buvo randama kai kuriuose Vilniaus gatvės sklypuose ir šalia bažnyčios esančios kalvos teritorijoje. Tad tikėtina, kad kapinės užima kiek didesnį miestelio plotą šalia dabartinės Maišiagalos bažnyčios.

Vilniaus g. 17 ir 19 sklypų teritorijoje šurfe 35 buvo rastas griuvenų sluoksnis. Vietinių gyventojų pasakojimu, iki II Pasaulinio karo šioje teritorijoje yra buvęs didelis pastatas, kuriame buvo smuklė. Ankstesnė jo paskirtis ne-

1 pav. Šv. Antano gatvės apardytas senasis grindinys šurfe 17. B. Lisauskaitės nuotr.

Fig. 1. Partially destroyed old paving under Šv. Antano Street in test pit 17.

2 pav. Kapai 9, 10 ir kiti suardyti kapai. B. Lisauskaitės nuotr.

Fig. 2. Burials 9, 10, and other destroyed burials.

žinoma. II Pasaulinio karo metu pastatas buvo susprogdintas, tačiau pasakojama, kad yra išlikę skliautiniai rūsiai, užpilti žemėmis.

Dėl senojo Maišiagalos miestelio kapinyno apsaugos 2011 m. vasarą kreiptasi į KPD. Radiniai perduoti į TIM.

Maišiagala Old Cemetery

In 2011, field evaluations were conducted at utility main and service line sites on Vilniaus and Šv. Antano Streets in the town of Maišiagala (Vilnius District). During them, a total of 150 m^2 was excavated and stone paving discovered under Šv. Antano Street (Fig. 1) and 21 16th–17th-century burials under Vilniaus Street (Fig. 2). The individuals had been buried in an extended supine position with the head to the SW (195°–250°) (Fig. 3). The majority of the burials contained no grave goods, an iron stylus, the remains of a pouch, and a ring being found in one and a coin from the second half of the 16th century in another. The burials were assigned to the old Maišiagala cemetery.

3 pav. Apardytas kapas 3. B. Lisauskaitės nuotr.

Fig. 3. Disturbed burial 3.

Marius Mockus,
Mindaugas Brazauskas

XVIII–XX a. kapinės Klaipėdos laisvojoje ekonominėje zonoje

Klaipėdos laisvosios ekonominės zonos teritorijoje (Klaipėdos miestas), pagal Zitos Genienės istorinę pažymą, yra 4 XVIII–XX a. kapinės, kurių liekanų dabartiniame kraštovaizdyje nematyti. Zonos valdymo bendrovė siekia prieš dalijant sklypus nustatyti šių kapinių ribas. Ankstesni žvalgomieji tyrimai Klaipėdos laisvosios ekonominės zonos teritorijoje vyko 2004, 2007, 2009, 2010 ir 2011 m. (vadovas Romas Jarockis). Jų metu Kretainio g. 6, 8, 10, Metalo g. 10 ir Pramonės g. 3, 7, 8, 8a, 9, 10, 19, 20 žvalgytuose sklypuose archeologinių vertybių neaptikta.

2011 m. tyrimų vieta buvo Klaipėdos laisvosios ekonominės zonos teritorijos PV dalyje, į V nuo Pramonės gatvės ir į Š nuo Kretainio upelio esančioje aukštumoje. Dabar ji apaugusi vešlia žole, tankiais krūmais ir senais medžiais. Žemės paviršius tyrimų vietoje nelygus, iškasinėtas duobėmis. Iš viso suskaičiuotos 6–7 duobių vietos. Greta duobių aptiktos dviejų akmeninių kapo postamentų bei kapo geležinės tvorelės atraminio stulpelio liekanos. Žvalgomųjų tyrimų metu maždaug 500–600 m² dydžio plote iškastos 8 2x5 m dy-